

Heinrich Janssen

Mijn naam is Carin Rosbergen en mijn oom Heinrich Janssen werd 15 oktober 1909 geboren in Kleinenbroich bij Viersen in Duitsland. Zijn moeder was Katharina Lessmann, geboren in Kaarst, Duitsland, en Joannes Janssen, een timmerman geboren in Nederweert maar werkzaam in Duitsland. De kinderen hadden de Nederlandse nationaliteit.

In oktober 1916 (tijdens de eerste wereldoorlog) kwam Heinrich met zijn ouders en 4 broers en 1 zus naar Weert omdat zijn vader een ernstige ziekte had. Zijn vader stierf 8 maanden later op 2 juni 1917, zijn broertje Hubertus stierf 8 juni en zijn andere broertje Constantin 17 oktober van datzelfde jaar. Zijn zus Maria stierf drie jaar later op 9 februari 1920. Zij stierven allen aan dezelfde longziekte.

Zij woonden een paar jaar boven Hotel du Commerce in de Langstraat, daarna een paar jaar aan de Doolhof op de Biest, waarna zij in 1928 verhuisden naar de Coenraad Abels straat nummer 12. Vijftig meter hier vandaan. Zijn moeder, mijn oma was inmiddels hertrouwd met Jean Stribos. Zij kregen een dochter Mientje. Mijn moeder. Mijn moeder bleef na haar trouwen ook wonen op de Coenraad Abels straat en daar ben ik ook geboren en opgegroeid. Rondom deze kapel hebben wij als kinderen vaak gespeeld.

In de jaren na de grote oorlog waren er in Weert en omgeving niet veel mogelijkheden voor een jonge man met de ambitie om carrière te maken.

In 1929/1930 ging Heinrich, inmiddels Hein genoemd, in militaire dienst en kwam voor zijn opleiding terecht in Nijmegen op de Prins Hendrik Kazerne.

Op woensdag 18 maart 1931 vertrekt hij met de boot naar Nederlands Indië als soldaat van het Koninklijk Nederlandsch- Indisch Leger. Na zes jaar dienst komt hij in juli 1937 met verlof naar Weert. 23 september 1937 trouwt hij in Weert met Jet Wulms.

15 december 1937 vertrekt hij samen met zijn vrouw Jet via Genua met de Marnix van St. Aldegonde weer naar Indië. Uit de talrijke brieven die ze schrijven naar mijn oma blijkt dat ze het heel goed naar hun zin hadden. Hein had ambitie, studeerde, deed zijn best en in 1939 wordt hij bevorderd tot sergeant en op dat moment is hij geplaatst in Balikpapan op Borneo.

Het was inmiddels oorlog in Europa maar de verrassingsaanval van Japan op Pearl Harbor op 7 december 1941 leidde rechtstreeks tot de Amerikaanse betrokkenheid in de tweede wereldoorlog, zowel in de Stille Ocean als in Europa. Japan wilde de leidende natie worden in Zuidoost-Azië.

In de nacht van 10 op 11 januari 1942 landden 6000 Japanse militairen op Tarakan, een eiland voor de kust van Borneo. (het Nederlandse-Indisch leger op Balikpapan bestond uit ongeveer 1000 man)

Op 20 januari 1942 arriveerden in Balikpapan twee van Tarakan afkomstige Nederlandse officieren met een dreigende boodschap van de Japanners. Indien de aanwezige olie-installaties in Balikpapan niet ongeschonden zouden worden overgedragen zouden alle militairen en burgers gedood worden. Nog dezelfde dag werd overgegaan tot vernieling van die installaties.

In de nacht van 23 op 24 januari gingen Japanse troepen aan weerszijden van Balikpapan aan land. Tegen deze overmacht waren de aanwezige Nederlandse manschappen niet bestand en de slag was al snel verloren.

De vrouwen en kinderen werden overgebracht naar Japanse interneringskampen elders.

Een paar weken na de verovering van Balikpapan (waarschijnlijk 20 februari 1942) werden alle Europeanen die in handen waren gevallen van de Japanners en die ten tijde van de vernielingen in Balikpapan aanwezig waren geweest vermoord. Dat waren onder andere de twee ter plaatse gebleven bestuursambtenaren, een vertegenwoordiger van het Rode Kruis, priesters, een ingenieur, patiënten uit het ziekenhuis en een grote groep krijgsgevangenen waaronder sergeant Heinrich Janssen. Bij elkaar 78 personen. Zij werden naar een plaats op het strand gebracht, waarbij de plaatselijke bevolking gedwongen werd toe te zien.

De twee bestuursambtenaren werden onthoofd. Vervolgens werden de zesenzeventig anderen tot hun borst de zee ingedreven waarna zij een voor een werden doodgeschoten. De oudste van de drie priesters sprak op de Japanners in, trachtte zijn lotgenoten te troosten en zegende hen totdat hem zelf ook een kogel trof. De Japanners lieten de lijken in het water drijven.

Balikipapan bleef tot juli 1945 in Japanse handen. Toen werden de Japanners door Australische troepen verslagen. Na de bevrijding werden de lichamen bijgezet op het kerkhof te Balikpapan. Later werden de graven door de Nederlandse Oorlogsgraven stichting overgebracht naar Surabaya naar een verzamelkerkhof.

Na de nucleaire aanvallen op Hiroshima en Nagasaki besloot de Japanse keizer op 15 augustus 1945 over te gaan tot capitulatie. De akte van capitulatie werd 02 september 1945 getekend.

Op 8 oktober 1945 schrijft Jet deze brief aan mijn oma:

“Beste familie,

Ik heb tot op heden nog niets van Hein gehoord, erg hé, maar ja, een goede doch schrale troost is dat er nog meer vrouwen zijn die niets horen. Ik vraag iedere dag aan de goede God of hij mij voor 15 oktober een teken van Hein mag geven, want dan wordt Hein 36 jaar. Wat zou dat dan een onvergetelijke verjaardag zijn, want 3 en een half jaar zonder elkaar is ontzettend lang”.

Maar Hein is dan al 3 en een half jaar dood en niet ouder geworden dan 32 jaar.

Over Indië, en over wat haar allemaal is overkomen, heeft Jet nooit gesproken. Zij is na een aantal jaren hertrouwd met Sjaak Smolenaers. Na het overlijden van Sjaak in 1978, is zij uiteindelijk in de toenmalige bejaardenflat van Berloheem gaan wonen. Daar is zij in gesprek gekomen met de geestelijk verzorger, hoogstwaarschijnlijk Pastoor van Driel. Een pastoor met ook een verleden in Indië in de oorlog. Blijkbaar kwamen hierdoor herinneringen die ver weggestopt waren, weer aan de oppervlakte. Samen met alle pijn en verdriet.

Op 02 mei 1983 (Jet is dan 72 jaar) besluit zij dat het genoeg is en springt van de torenflat van van Berloheem.

Oorlog houdt niet op nadat het laatste schot heeft geklonken of de vrede is getekend. Oorlog in al zijn gruwelijkheid kruipt in mensen om daar nooit meer weg te gaan. En daarom zijn wij het, aan de overleden en nog levende getuigen, verplicht om deze herinneringen levend te houden.